

יוחנן כהן

חטאי סדום

- א. חטאת סדום
- ב. חטאי סדום על פי המקורות בספר בראשית
- ג. גילוי עריות בסדום
- ד. רשעות סדום
- ה. גאווה
- ו. חטאים נוספים שנתלו בסדום
- ז. סיכום

א. חטאת סדום

סדום מוזכרת לראשונה במקרא בבראשית יג, י. כאשר לוט נפרד מעל אברהם ובוחר ללכת לערי הכיכר:

וישא לוט את עיניו, וירא את כל ככר הירדן כי כלה משקה, לפני שחת ה' את סדם ואת עמרה, כגן ה' כארץ מצרים באכה צער... ואנשי סדם רעים וחטאים לה' מאד.

על פי תיאור הפסוקים, ערי סדום נתברכו בשפע כלכלי רב. הן שכנו בכיכר הירדן שהייתה כולה משקה, ואדמת הערים הייתה פוריה מאוד. לגבי מיקומן המדויק של הערים, חלוקות הדעות האם הוא בצפון ים המלח או בדרומו. על פי שיחת אברהם עם לוט בבראשית י, ט-י, ניתן לשער, שערים אלו ישבו בצפון ים המלח, ולכאורה, ניתן למצוא לכך אישור בתלים הקדומים בסביבה זו. מאידך, קרבתה של סדום לצער, שמקומה היה בדרום ים המלח, מורה שערים אלו ישבו בדרום.

בספר בראשית מוזכר, שאנשי סדום רעים וחטאים לה' מאוד, וכתוצאה ממעשיהם הרעים, הקב"ה מחליט להפוך את הערים ולהשמידן. במקורות מאוחרים יותר, כאשר הנביא מתאר את הדרדרות מעשי ישראל, הוא משווה את מעשיהם למעשי סדום ועמורה. הנביא יחזקאל בפרק טז, מח: "חי אני נאם ה', אם עשתה סדם אחותך היא ובנותיה, כאשר עשית את ובנותיך". ובאיכה ד, ו: "ויגדל עון בת עמי מחטאת סדם, ההפוכה כמו רגע ולא חלו בה ידים".

במקורות אלו לא מוזכר מהם חטאי אנשי סדום, אשר המיטו עליהם את עונש ההפיכה הקשה, ונשאלת השאלה, מה היו חטאים קשים אלו שבעקבותיהם הושמדו הערים? במאמר זה ננסה לענות על שאלה זו, במידת האפשר, על פי המקורות השונים במקרא, במדרש ובאגדות חז"ל.

ב. חטאי סדום על פי המקורות בספר בראשית

סדום מוזכרת לאחר שהמלאכים מבקרים אצל אברהם והולכים להפוך את הערים. הסיבה הניתנת לאברהם מופיעה בבראשית יח, כב:

ויאמר ה': זעקת סדום ועמרה כי רבה וחטאתם כי כבדה מאד, ארדה נא ואראה, הכצעקתה הבאה אלי עשו כלה.

מפסוקים אלו לא ניתן להצביע על חטא מסוים, אולם בהמשך, כשהמלאכים באים לבקר את לוט, מזכיר הכתוב רצון לגילוי עריות (יט, ה): "ויקראו אל לוט, ויאמרו לו: איה האנשים אשר באו אליך הלילה? הוציאם אלינו ונדעה אתם", וכפי שמסביר מדרש בראשית רבה (וירא, מא), הכוונה למשכב זכור, כמו שכתוב בפסוק (יט, ח): "אשר לא ידעו איש". בהתבוננות נוספת במקרא, ניתן לגלות עוונות נוספים. במלחמת ארבעת המלכים נגד החמישה (בראשית יד), אברהם מציל את אנשי סדום ורכושם, מלך סדום יוצא לקראתו ותובע ממנו לקבל את הנפש: "תן לי הנפש והרכש קח לך" (יד, כא). דמותו של מלך סדום מתוארת כגאוותנית וחוצפנית, כאשר מלך סדום משמש כנציג הערים, ודמותו באה לתאר את אנשי כיכר הירדן כולה. חטא נוסף המובא במדרשים הוא הרשע. במדרש בראשית רבה (וירא, מט) מסופר על שתי נערות שירדו לשתות מים:

אמרה אחת לחברתה: למה פניך חולנית? אמרה לה: כלו מזונותיה, וכבר היא נטויה למות. מה עשתה? מלאה את הכד קמח והחליפו, נטלה זו מה שביד זו, וכיוון שהרגישו בה - נטלוה ושרפו אותה¹.

על פי דברים אלה, ניתן לסווג את חטאי סדום לשלוש קטגוריות: א. גילוי עריות - זימה; ב. רשע; ג. גאוה.

ג. גילוי עריות בסדום

1. במדרש מובאות עוד דוגמאות למעשי הרשע של אנשי סדום.

בסיפור המרכזי על סדום, חטא הזימה תופס מקום נכבד. תושבי העיר דורשים מלוט, שיוציא אליהם את אורחיו, כדי שישכבו אותם משכב זכר. למעשה, סדום דומה במעשיה אלה לכנען, מכיוון שגם הכנענים מפורסמים במעשי הזימה שלהם. כנען מוזכר לראשונה במקרא (בראשית ט, כב), כאשר חם אבי כנען רואה את ערוות אביו, נת, ומספר לאחיו. וידועים דברי הגמרא (סנהדרין ע, א): "וירא חם אבי כנען - יש אומרים רבעו, ויש אומרים סרסו". לכן, קולל זרע כנען, ולכן גם האבות לא רצו שבניהם יינשאו לבנות כנען². בפרשת איסורי הביאה (ויקרא יח, ג), ישנה השוואה בין כנען למצרים: "כמעשה ארץ מצרים אשר ישבתם בה לא תעשו, וכמעשה ארץ כנען אשר אני מביא אתכם שמה לא תעשו, ובחקתיהם לא תלכו", ומסבירים הפרשנים, שמעשי המצרים והכנענים מקולקלים מכל האומות. הרמב"ן (שם) מפרש, ש"מעשה ארץ כנען - על העריות, שהיו הכנענים בהם רעים וחטאים... היו גם המצרים שטופים בזימה בכל העריות ובזכור ובבהמה" ומוסיף הרמב"ן (שם, כה): "החמיר הכתוב בעריות, בעבור הארץ שתטמא בהן, ותקיא הנפשות העושות". מעשי כנען מוזכרים גם בפרשת אונס דינה (בראשית לד), ומשמע מהדברים שכך היה הנוהג בין הכנענים.

מקבילה לסיפור סדום ניתן למצוא בסיפור פילגש בגבעה (שופטים יט), כאשר העלילה מספרת על אירוח, וניסיון מצד אנשי העיר להתעלל באורחים, על דרך משכב זכור. הדימיון הרב שבין הסיפורים, מדגיש את השחתת המידות בעיר, ואת סירוב אנשי העיר לארח עוברי אורח.

שופטים יט		בראשית יט	
לין פה... והשכמתם מחר לדרככם... והלכת... לאהלך	פסוק ט	ולינו... והשכמתם והלכתם לדרככם	פסוק ב
ויפצר בו חתנו, וישב וילן שם	פסוק ז	ולינו ורחצו... ויאמרו: לא, כי ברחוב נלין	
ויביאהו לביתו... וירחצו רגליהם ויאכלו וישתו	פסוק כא	ויבאו אל ביתו, ויעש להם משתה... ויאכלו	פסוק ג
אנשי העיר אנשי בליעל נסבו את הבית...	פסוק כ	אנשי סדום נסבו על הבית...	פסוק ד
ויאמרו אל האיש... הוצא את האיש אשר בא אל ביתך ונדענו	פסוק כב	ויקראו אל לוט, ויאמרו לו: איה האנשים אשר באו אליך הלילה? הוציאם אלינו ונדעה אתם	פסוק ה

2. אברהם משיב את אליעזר שלא יקח ליצחק אשה מבנות כנען (בראשית כד, ג), ומסביר הרד"ק, מפני שזרע כנען ארוך. רבקה אומרת ליעקב שקצה בבנות חת, ולכן יצחק מצווה את יעקב לא לישא אישה מבנות כנען (כח, א).

<p>ויצא אליהם האיש... ויאמר: אל אחי! אל תרעו נא! אחרי אשר בא האיש הזה אל ביתי... הנה בתי הבתולה ופילגשו אוציאה נא אותם... ועשו להם הטוב בעיניכם, ולאיש הזה לא תעשו דבר הנבלה הזאת</p>	<p>פסוק כג</p>	<p>ויצא אלהם לוט... ויאמר: אל נא אחי תרעו! הנה נא לי שתי בנות... ועשו להן כטוב בעיניכם, רק לאנשים האל, אל תעשו דבר, כי על כן באו בצל קרתי</p>	<p>פסוקים ו - ח</p>
---	-----------------------	---	---------------------------------------

מהקבלה ברורה זו, ניתן לראות דימיון רב בין שני הסיפורים. למעשה, הפסוקים חוזרים על עצמם (כפי שניתן לראות מההשוואה):

1. בשני הסיפורים מסופר על אורחים הבאים לעיר להתארח. בסדום מקיפים את הבית כל אנשי העיר, ואילו בגבעת בנימין מסופר רק על מספר אנשי בליעל³, הבאים בדרישה להוציא את האורחים אליהם החוצה, כדי לשכב עמם משכב זכור.
2. בעל הבית מנסה להגן על אורחיו - בסדום לוט מתנגד, ומציע כפתרון חלופי את שתי בנותיו, ואילו בבנימין, האיש מציע את בתו ופילגשו של האורח.
3. בסדום אנשי העיר לא הצליחו לבצע את זממם, ואילו בבנימין האנשים ביצעו את זממם (לפחות באופן חלקי).
4. בשני הסיפורים מתוארת לאחר מכן טרגדיה - בסדום הופכים את הערים, ואילו בסיפור פילגש בגבעה מושמד כמעט לגמרי שבט בנימין (ותושבי יבש גלעד), על ידי כל ישראל הנלחמים נגדם, כדי לבער את הנגע הרע מקרבם.

חטא הזימה מופיע בהקשרים שונים אף במקורות מאוחרים יותר: יחזקאל טז, מט: "הנה זה היה עון סדם אחותך...". מפרש ה'מצודת ציון' שם (על פי ההקשר), שהנביא מדבר על חטא הניאוף. כמו כן, המדרשים מזכירים שאחד העוונות המרכזיים בסדום היה הזימה: תנחומא (וירא, ט): "לפי שנפרצו מעשיהם בזנות". מדרש מאור האפלה⁴ (וירא עמוד צו): "מנער ועד זקן - לפי שכולם שטופין בזמה ובמשכב זכור... ונדעה אותם - בקשום למשכב זכור". וכן מדרשים נוספים מתארים את מעשי הפריצות של סדום⁵.

3. הבנה זו אינה מוכרחת. אפשר לפרש "אנשי העיר אנשי בליעל" - אנשי העיר שהם כולם אנשי בליעל, ולא אנשים מהעיר שהם גם אנשי בליעל - העורך.
4. מדרש מאור האפלה הינו קובץ של דרשות, אשר שאובות מספרי תנאים ואמוראים, שהיו מצויים בידי חכמי תימן הקדמונים. המדרש חובר בשנת הפ"ט ליצירה על ידי נתנאל ב"ר ישעיה. יצא לאור בתרגומו של הרב קאפח על ידי האגודה להצלת גנזי תימן, ירושלים התשי"ז.

ד. רשעות סדום

לא בכדי, קבעה התורה את סיפור רשעות סדום, בסמיכות לסיפור אברהם והמלאכים. על פי המקור בבראשית יט, ניתן לערוך השוואה בין קבלת האורחים אצל אברהם לבין אי קבלתם אצל אנשי סדום⁵, ולהסיק מכך שגם הרשע תופס מקום נכבד בסיבות ההחלטה להפוך את הערים.

סדום (בראשית יט)		אברהם (בראשית יח)	
ויצא אלהם לוט הפתחה	פסוק יט	והוא ישב פתח האהל כחם היום	פסוק א
ואת האנשים אשר פתח הבית הכו בסנורים	פסוק יא	...וירא וירץ לקראתם מפתח האהל	
רק לאנשים האל, אל תעשו דבר, כי על כן באו בצל קרתי	פסוק ח	ואקחה פת לחם וסעדו לבכם, אחר תעבורו, כי על כן עברתם על עבדכם	פסוק ה
ויקראו אל לוט, ויאמרו לו: איה האנשים אשר באו אליך הלילה? הוציאם אלינו ונדעה אותם	פסוק ה	ויאמרו אליו: איה שרה אשתך	פסוק ט
ויאמרו: גש הלאה. ויאמרו: האחד בא לגור וישפוט שפוט!?	פסוק ט	כי ידעתי למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחריו ושמרו דרך ה' לעשות צדקה ומשפט... ארדה נא ואראה הכצעקתה הבאה אלי עשו כלה, ואם לא אדעה... ויגש אברהם, ויאמר: האף תספה צדיק עם רשע!?!... חללה לך! השופט כל הארץ לא יעשה משפט!?	פסוקים יט - כה

מהקבלה זו ניתן ללמוד על הניגוד, בין מידת החסד והשאיפה למשפט צדק אצל אברהם, לבין אנשי סדום הדוחים את הצדק והמשפט. אברהם משתמש בפתח כמקום קבלת אורחים, ואילו אנשי סדום נלחמים בפתח למען הכרתת אורחים מעירם. אברהם משכנע

5. עיין למשל בסנהדרין קט, ב ועוד.

6. השוואה נוספת ניתן לערוך בין אברהם ללוט, אך אין זה מעניינו של מאמרנו.

את האורחים בלשון "כי על כן", לוט מנסה לשכנע את אנשי סדום שלא יפגעו באורחיו באותה הלשון. כאשר אברהם עומד לפני ה' הוא ניגש למען השגת הצדק, אולם, אנשי סדום דוחים את צעד אברהם באמרם ללוט "גש הלאה". אברהם מצווה את בניו לשמור את דרך ה' ולעשות משפט וצדקה, ואילו אנשי סדום דוחים באגרופיהם את הצדק והמשפט, באמרם ללוט: "האחד בא לגור וישפט שפוט" (יט, ט). רשעה של סדום, השולל ודוחה כל זיקה לצדק ומשפט, מביא במהירות השחתה וכליון על סדום ועל שאר ערי הכיכר. המסר העולה מהקבלת הסיפורים הוא, שרק אברהם הקורא לעשיית צדק ומשפט, זכאי לכך שבניו יירשו את נחלת ה'. אנשי סדום ועמורה, הדוחים קריאה זו, מוקאים כבר עתה מנחלת ה'.

גם במקורות מאוחרים יותר, ניתן לראות שהרשע תפס מקום מרכזי בדרך להשמדת סדום. ישעיהו א, י: "שמעו דבר ה' קציני סדם, האזינו תורת אלוקינו עם עמרה". הרד"ק (שם) מסביר (על פי המשך הפרק), שהיו עושקים עניים ומטים המשפט. יחזקאל טז, מט: "הנה זה היה עון סדם אחותך, גאון שבעת לחם ושלות השקט היה לה ולבנותיה, ויד עני ואביון לא החזיקה". המדרשים מדגישים במיוחד את עוון הרשעות, וכבר במלחמת ארבעת המלכים כנגד החמישה מובא מדרש תנחומא (לך לך, ח), הדורש את שמות המלכים:

עשו מלחמה את ברע - שהיה רע לשמים ולבריות.
ברשע - שנעשה רשע.
שנאב - שהיה שונא לאב שבשמים.
שמאבר - שאמר אעלה באבר על במתי עב.

במדרש רבה (וירא, ג) מסופר על אותה ריבה שנתנה פת לעני, וכשגילו זאת תושבי העיר, הביאו את הנערה לשופטים, ופסקו השופטים, שיש לנערה משפט מוות על אשר עזרה לעני. נפסק דינה, שימשחו אותה בדבש מכף רגלה ועד קדקדה, ובאו הדבורים ועקצו את כל בשרה, ותעל צעקתה השמימה. וכן נאמר במדרש (בראשית רבה, ג): "כך התנו אנשי סדום ביניהם, אמרו: כל אכסניא שהוא בא לכאן, יהו בוועלים אותו, ונוטלים את ממונו".

במספר מקומות בגמרא⁷, מובא ש"כופין על מידת סדום". במקרה שזה נהנה וזה לא חסר, ומתוך רשעות אדם אינו מאפשר לחבירו להנות (ולעיתים אף מנסה לנצל את המצב ולסחוט כסף) - "כופין על מידת סדום". מכאן, שמידת סדום הייתה: "שלי שלי, ושליך שליך" (כמובא באבות פ"ה מ"ד), ומידה זו נחשבת רשעות, עד כדי שכופין עליה בבית דין.

7. עירובין מט, א; כתובות קג, א; בבא בתרא יב, ב.

גם עשיית המשפט בסדום לקתה במידת הרשעות, והטיית הדין והצדק. מובא במדרש (ספר הישר⁸ פרשת וירא, עמוד סא) שד' דיינים יש בסדום:

את שרק - לעיר סדום, ואת שרקר - לעמורה, זבנך - לאדמה, מנון - לצבויים.

וכשאליעזר עבד אברהם הגיע לסדום, נתן להם שמות נוספים על פי אופיים:

לשרק - שקרא, לשרקר - שקרורא, לזבנך - כזבן, למנון - מצלי דין.

ה. גאווה

כנזכר לעיל, עוון הגאווה נרמז במלחמת ארבעת המלכים כנגד החמישה, כאשר מלך סדום מייצג את אנשי הערים. מהתנהגותו הגאוותנית ניתן להסיק, שכך התנהגו כל תושבי הערים.

מקור נוסף לגאוות סדום מוצאים אנו במקרא, על פי הפרשנים, בדברים לב, לב: "כי מגפן סדם גפנים ומשדמת עמרה..."⁹, ומסביר הספורנו:

פני שהם מתגאים ברב שלותם, ונותנים כל מחשבתם להשיג תענוגי הגוף בלבד, כמו שעשו אנשי סדום, ולהשיג זה היו מאוסים בגמילות חסדים.

ביחזקאל טז, מט מפורש, שמידת הגאווה אפינה את אנשי סדום: "הנה זה היה עון סדם אחותך גאון שבעת לחם ושלות השקט...". הגאווה נובעת כתוצאה מעודף שפע וטובה ולכן נמשכו ל"נימוסים רעים ומשפטים בל יחיו בהם, שהיה הנימוס אצלם שלא להיטיב עם דל וחסר לחם" (מלבי"ם שם).

ובמדרש (במדבר רבה, ט): "אנשי סדום לא נתגאו לפני המקום, אלא בשביל טובה שהשפיע עליהם".

וכן במדרש פרקי דרבי אליעזר כה מובא, שעשירי עולם היו בסדום "ולא בטחו בצל יוצרם, אלא על רוב עושרם", ולכן לא חסו על כבוד קונם.

ו. חטאים נוספים שנתלו בסדום

במרוצת הדורות נתלו בסדום חטאים נוספים. מדי פעם נוסף עוון עבודה זרה, כאשר לדוגמה: העם עובד עבודה זרה והנביא רוצה לזעזע את העם, הוא משווה את מעשיהם

8. ספר הישר הנקרא גם בשם תולדות אדם, נזכר בספרות העברית בערך כשבע מאות שנה, וכנראה נתחבר זמן מה קודם. רוב סיפוריו ידועים לנו מספרי התלמוד והמדרש. ההפניות לעמודים כאן ולהלן הן על פי מהדורת הוצאת המסורה, בני ברק תשנ"ד.

למעשי סדום. או כפי שמופיע בבן סירא טז 8: "ולא חמל על מגורי לוט המתעברים (מתגאים) בגאותם", כאשר העם מורד בה' עקב גאוותו, הוא מושווה במעשיו לסדום. אולם, בכל המקורות ניתן לראות, כי שלושת העוונות שהובאו לעיל, חוזרים שוב ושוב. בתוספתא סנהדרין יג מוזכר, ש"אנשי סדום אין להם חלק לעולם הבא, מפני שהיו רעים איש אל חבירו וחטאים בגילוי עריות לה', וכן בעבודה זרה מאד ושפיכות דמים". באליהו רבה, כט מוזכר ש"אנשי סדום גסות רוח היתה בהן, ובה נעקרו מן העולם... ד"א: רעים - בגזל, וחטאים - בגילוי עריות, לה' - בחילול ה', מאד - שהיו מתכוונים וחוטאים". בספר הישר (פרשת וירא, עמודים נח-סב), מתוארים מעשי סדום הרשעה, ולהלן הביא מספר מקרים, שניתן ללמוד מהם על אורח החיים בסדום, ואף להצדיק את העונש הנורא שהוטל עליה:

בימים ההם היו כל אנשי סדום ועמורה וכל חמש הערים האלה, רעים וחטאים לה' מאד, ויכעיסו את ה' בכל תועבותיהם... ותהי להם בקעה בארצם רחבה מאד... ובה מעינות מים ודשאים. והלכו שמה כל אנשי סדום ועמורה ארבעה ימים בשנה, הם ונשיהם ובניהם וכל אשר להם, ושמחו שמה בתפים ובמחולות. והיה בעת שמחתם, ועמדו יחד והחזיקו איש באשת רעהו ואיש בבת רעהו הבתולה, והתעללו בהן ושכבו אתהן, וראה כל איש את אשתו ואת בתו ביד רעהו ואין אומר דבר. ויעשו להם ככה מהבקר עד הערב, ושוב אחרי כן איש לביתו ואשה לאהלה בערב. ככה יעשו להם כל הימים ארבעה ימים בשנה...

ויעשו להם כל אנשי סדום ועמורה, על פי ארבעת שופטיהם, מיטות בנויות ברחוב הערים. והיה כל איש אשר יבוא והלך אל הערים האלה, ועמדו עליו והחזיקו בו, והביאו אותו אל אחת מהמיטות ההן... והיה אם האיש ההוא קצר מהמיטה ההיא, ומשכוהו ששת האנשים ההם אלה מזה ואלה מזה, ויצעק אליהם ולא יענוהו. ואם יהיה האיש ההוא ארץ בקומה מהמיטה, ומשכוהו משתי צלעות המטה מצדיה אלה מזה ואלה מזה, עד הגיע האיש ההוא לשערי מוות. והיה בצעקו אליהם, וענו אותו ואמרו לו: ככה יעשה לאיש אשר יבוא בארצנו...

והיה בבוא אביון אל ארצם, ונתנו לו כסף וזהב, והעבירו קול בכל העיר לבלתי תת לו פת לחם לאכל. והיה אם ישב האביון בארץ ימים ומת ברעב, כי לא ימצא פת לחם לאכול. ובמותו יבואו כל אנשי העיר ולקחו את כספם וזהבם אשר נתנו לו. והיה כל איש אשר ידע את כספו ואת זהבו אשר נתן לו, יקח והלך לו. וגם כל בגדי העני וכל לבושו יפשיטו מעליו במותו ונלחמו כלם עליהם, והיה אשר יחזק על רעהו יקח אותם. ואחרי כן ישאוהו ויקברוהו

ערס תחת אחד השיחים אשר במדברות. ככה יעשו כל הימים, לכל הבא אליהם אשר ימות בארצם.

ז. סיכום

על פי דברים אלו נראה, שסדום מבטאת את החטא, הרוע והשחתות המידות. אנשים שכתוצאה מברכה ושפע כלכלי רב זלזלו בעניים וחסרי הישע. מתוך שהגיעו על ידי עושרם לידי גאווה, כהו חושיהם בכל תחומי החברה והמוסר הכללי, שאמורים לנהוג על פיו. למעשה, העונש שקיבלו אנשי סדום בהפיכת העיר והשמדתה, נבע מכך, שהמצב כבר לא ניתן היה לתיקון. הארץ לא מסוגלת להחזיק מעשים כאלה, ולכן היא מקיאה את כל עושי המעשים, כפי שכתוב: "ותקא הארץ את ישביה" (ויקרא יח, כה). דבר דומה אנו מוצאים בנסיבות שהביאו להפיכת העולם במבול, כפי שכתוב בבראשית ו, ה: "וירא ה' כי רבה רעת האדם בארץ, וכל יצר מחשבת לבו רק רע כל היום". גם כאן הכוונה היא, שחטאם העיקרי היה במשכב זכר ובהמה. וכך מסביר רש"י בשם מדרש בראשית רבה על הפסוק "כי טבת הנה" (בראשית ו, ב): "מטיבין אותה מקושטת לכנס לחופה, היה גדול נכנס ובועלה תחילה. והיו לוקחים אף בעולת בעל, ואף זכר ובהמה. ודור המבול היו גולנים, והיתה מריבה ביניהם ולכן נאבדו".

דור סדום הוא למעשה, הקטנה של דור המבול. המכנה המשותף בין החטאים, הוא השתלטות היצרים האפלים על האדם. דור סדום מייצג את השלילה הצרופה. כמו שדור המבול מייצג את השחיתות - "כי השחית כל בשר את דרכו על הארץ" (שם, יב), פורקן היצרים, ירידת האדם מרמתו האנושית לרמה בהמית של אדם כבשר, כגוף ללא רוח, כשהיצרים והתאוות משתלטים ללא כוח מרסן ומאפק. כך גם סדום מייצגת בחז"ל, בפסוקים ובמדרשים (ואף בלשון ימינו - מעשה סדום) רשע וסטיות מיניות בלתי נשלטות. ההחלטה להפוך את העולם במבול, באה כתגובה לכך, שכל האנשים שהיו באותו דור התנהגו בצורה כזו, ולא ניתן היה לשנות את המצב, וכך גם בהפיכת סדום. גם במעשה פילגש בגבעה, המעשים הגיעו כמעט לרמה כזו, אבל רק מספר בני בליעל השתתפו במעשה, ולכן לא נגזרה כליה כללית על כולם⁹.

לגבי המדרשים והסיפורים המובאים בחז"ל, ניתן לומר, שאפשר להבין את סיפורי סדום בשני אופנים. האופן האחד הוא, שכך באמת נהגו כל אנשי הערים, והדברים הם כפשטם. לכן, הוחלט להפוך את הערים שהרי המצב לא היה ניתן לתיקון, והארץ הקיאה את החוטאים. אך אפשר לומר, שהסיפורים אינם כפשטם ממש, והם באים לסמל ולאפיין

9. עיין הערה 3. ונציין ששבת בנימין כמעט נכחד בעקבות מעשה זה, וניתן לשער שאנשי הגבעה נהרגו כולם.

תכונות מסוימות של חברה, אשר לא הסכימה לארח עניים בעירה. סיפורי הזימה הם תיאור מצב מוסרי ירוד, כפי שמתואר בהמשך לאורך ההסטוריה, כאשר העם שוכח את אלוהיו ולומד ממעשי הגויים (מעשי הגויים אופיינו בעוונות כגון אלה שנמנו). אולם, אם נאמר כך, צריך לנסות להבין מדוע נחרבה העיר עד היסוד, שהרי ניתן היה להענישם בעונש אחר, אשר היה מביא אותם לידי חזרה ממעשיהם. כמו כן, צריך להבין מהו הייחוד של חטאי סדום, שהרי לא שמענו שלאורך ההסטוריה נענש עוד עם בעונש דומה על מעשים שכאלה.

